

POLITIET

Politidirektoratet

NORDLAND POLITIDISTRIKT

Deres referanse:
201902550-1

Vår referanse:
201903362-2 500

Sted, Dato
Bodø, 11.09.2019

HØRINGSSVAR FRA NORDLAND POLITIDISTRIKT – "KOMMUNIKASJONSKONTROLL I NØDSITUASJONER"

Innledningsvis vil en gi uttrykk for at det er positivt at dette området undergis lovregulering. Det vil bidra til mer enhetlig praksis og bidra til økt rettsikkerhet for de som underlegges slik kontroll.

Dette høringssvaret vil rette seg mot de situasjoner som forslaget oppstiller. Det vil si de rene redningsaksjoner, hvor det også kan være grensetilfelle opp mot straffbare tilfelle.

Redningstjenestens bruk av kommunikasjonskontroll utelukkende har som formål å redde personer fra død eller alvorlig skade som følge av akutte ulykkes- eller faresituasjoner.

Politimestrene i Nordland og Sør Vest har som kjent en tilleggsfunksjon knyttet til overordnet ledelse av Hovedredningssentralene og vil gi en egen høringsuttalelse knyttet til redningstjenesten.

Innholdet av kommunikasjonskontrollen:

Slik forslaget er utformet vil det hjemle kommunikasjonskontroll som angitt i straffeprosessloven §§216a og 216b. Det kan stilles spørsmål om dette er blir en for omfattende tilgang. Riktignok vil politiloven §6 sette begrensninger gjennom forholdsmessighetsprinsippet for hva man kan benytte av virkemidler, men dette bør tydeliggjøres i lovteksten. Svært ofte vil nødsituasjon betinge posisjonsdata og historiske posisjonsdata. Avlytting av tekst og tale, og eventuell dataavlesning, kan i mange tilfelle anses for inngripende for den som rammes av kontrollen. De hensyn som taler for slik avlytting vil regelmessig være tilstede i forbindelse med kriminalsaker, som nevnte bestemmelser er utformet med tanke på. Disse hensynene gjør seg nødvendigvis ikke gjeldene i nødsituasjoner. Det kan åpenbart være informasjon som kan være relevant i redningsarbeidet, men dette er svært inngripende ovenfor de som rammes av slik kontroll. Det bør derfor klargjøres at kommunikasjonskontroll ikke kan begjæres ut over hva som er nødvendig i den enkelte nødsituasjon.

Dette kan eksemplifiseres ved at man har pågående redningsaksjon etter savnet person på fjellet. Det er posisjonsdata som vil være det mest relevante informasjonen i en slik sak. Eventuell tale eller tekst vil i de aller fleste tilfelle ikke være nødvendig eller relevant informasjon, men kan være "kjekt å ha". Ettersom begrunnelsen for kobling vil være nødrett, kan sistnevnte informasjon falle inn utenfor dette da det vil anses uforholdsmessig og normalt

NORDLAND POLITIDISTRIKT

Post: Postboks 1023, 8001 Bodø
E-post: post.nordland@politiet.no

Tlf.: 75545800
Faks: 75546053

Org. nr.: 983999999
www.politi.no

heller ikke nødvendig informasjon for å løse oppdraget. Det viktigste er å få lokalisering av den savnede, og denne informasjon får en fra lokaliseringsdata.

Annerledes vil det kunne stille seg dersom man står i en kidnappingssak.

Kommunikasjonskontroll med mer enn posisjonsdata for gissel kan være avgjørende for å bringe denne ut av situasjonen, og dermed potensielt berge liv og helse.

Forholdsmessighetsvurderingen blir her helt annerledes enn hva tilfelle er for ordinære redningsoppdrag.

Et tilfelle som ikke er nevnt i høringen er tilfelle hvor gravide rusmisbrukere er underlagt tvangstiltak i medhold av helselovgivningen. En har opplevd tilfelle hvor disse rømmer fra oppholdssted, og det oppstår da en potensielt livstruende situasjon for fosteret. Det har da oppstått spørsmål om hvorvidt en kan sette sporing på telefon for å avdekke oppholdssted, og derved bringe situasjon under kontroll ved at vedkommende returneres til oppholdssted som bestemt i tvangsvedtaket. Slikt tilfelle rammes ikke av straffeloven og straffeprosessuell kommunikasjonskontroll vil således ikke være hjemlet. Slik lovforslaget er utformet, vil en slik en leser bestemmelsen, også kunne bruke hjemmelen som grunnlag for kommunikasjonskontroll. Dette selv om det ikke er den direkte savnede (fosteret) som utsettes for kommunikasjonskontrollen.

Kompetanse til å beslutte kommunikasjonskontroll:

Forslaget angir at det er politimester, og i dennes fravær visepolitimester som kan beslutte kommunikasjonskontroll i nødsituasjoner. En vil herfra påpeke at dette innebærer en begrensning i forhold til bestemmelsen i strpl. §216 d. Av denne framkommer det at kompetansen også kan tildeles andre i påtalemyndigheten med samtykke fra førstestatsadvokaten. Det er ikke angitt i forslaget hvorfor en har gjort innskrenkninger i kompetansen. I praksis oppstår det regelmessig situasjoner hvor verken politimester eller visepolitimester er tilgjengelig, slik at en vil være avhengig av å søke beslutning fra andre i saker hvor det er straffeprosessuell kommunikasjonskontroll. Særlig i situasjoner hvor det haster med å få formell beslutning raskt, slik det regelmessig vil være i redningsaksjoner, bør det være tilsvarende kompetansebestemmelser som for ordinær kommunikasjonskontroll. Etter vår oppfatning vil operasjonsledere i politidistriktene kunne ta slike avgjørelser. De er gjennom døgnet ansvarlige for den operasjonelle ledelsen i politidistriktet og er vant til å ta stilling til både vanskelige og komplekse problemstillinger, ofte under tidspress. De står jevnlig overfor valg som kan få betydning for liv og helse, og er tildelt kompetanse knyttet til bevæpning. Dersom de skulle bli stilt overfor rettslige problemstillinger, har de jourhavende jurist i politidistriktet som kan og skal bistå med rettslige råd også utenom de påtalemessige. Likeledes vil det alltid være mulig å forelegge spørsmål for politimesteren eller politimesterjourhavende¹. Dermed er rettssikkerheten tilstrekkelig ivaretatt slik vi ser det. Sammenholdt med reglene som etterfølgende kontroll som vi kommenterer nedenfor, så anser vi dette for å være en god ordning.

For øvrig tiltres forslaget uten videre bemerkninger

¹ Politimesterjour er en ordning som de fleste politimestre har innført, og som går ut på at en av lederne på nivået under politimesteren har bestemte fullmakter til å utøve politimesterfunksjonen utenfor kontortid.

Med hilsen

Tone Vangen
Politimester